

8.1.2026

Kansallisen ilmansuojeluohjelman 2030 toimeenpanoverkon kokous

Aika 11.12.2025 klo 12.00-14.00

Paikka Mariankatu 9, kokoushuone Tienhaara, sekä Teams

Osallistujat Tia Laine-Ylijoki-Laakso, ympäristöministeriö, kokouksen puheenjohtaja
Katja Ohtonen, ympäristöministeriö, kokouksen sihteeri
Antti Wemberg, ympäristöministeriö
Ilkka Hippinen, ympäristöministeriö
Kaarle Kupiainen, ympäristöministeriö
Tuuli Ojala, liikenne- ja viestintäministeriö
Birgitta Vainio-Mattila, Maa- ja metsätalousministeriö
Mikko Savolahti, Suomen ympäristökeskus
Taina Siponen, Terveystieteiden tutkimuskeskus
Heidi Hellén, Ilmatieteen laitos
Kaisa Mäntynen, Suomen Kuntaliitto ry
Jarkko Niemi, Helsingin seudun ympäristöpalvelut –kuntayhtymä HSY
Sirkku Manninen, Suomen luonnonsuojeluliitto ry
Helena Sivula, Metsäteollisuus ry
Airi Kulmala, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
Suvi Haaparanta, Helsingin kaupungin ympäristöpalvelut
Jenni Väisänen, Kainuun ELY-keskus

Lisäksi kutsuttuina asiantuntijana:

Taiju Virtanen, Väylävirasto, Katupölyteemaryhmän puheenjohtaja
Maria Myllynen, Espoo, Pienpoltteemaryhmän puheenjohtaja

1. Kokouksen avaus

Toimeenpanoverkon puheenjohtaja Tia Laine-Ylijoki-Laakso avasi kokouksen.
Käytiin lyhyt esittäytymiskierros.

2. Asialista hyväksyminen

Asialista hyväksyttiin.

3. Edellisen kokouksen muistio

Edellisen kokouksen (15.5.2025) muistio on Hankeikkunassa kohdassa Asiakirjat ([linkki](#)) ja Tiimerissä. Lisäksi muistio toimitettiin sähköpostitse toimeenpanoverkon jäsenille kokouksen jälkeen. Edellisen kokouksen muistio hyväksyttiin.

4. Muutokset jäsenistöön

Metsäteollisuus ry:n uusi varajäsen on Ville Hulkkonen. Jyrki Peisa ei ole enää Metsäteollisuus ry:n varajäsen. Tästä muutoksesta on jo tehty virallinen ympäristöministeriön päätös kesäkuussa 2025.

Edellisessä kokouksessa käsiteltiin Antti Wembergin nimitys toimeenpanoverkkoon. Nyt todettiin lisäksi, että Wemberg toimii toimeenpanoverkon asiantuntijasihteerin varahenkilönä.

Huomioitavaksi sähköpostiosoitteen muutos Suomen Luonnonsuojeluliiton edustajaa Sirkku Mannista koskien: Uusi sähköpostiosoite on shmanninen@gmail.com.

Valtionhallinto uudistuu 1.1.2026. Lupa- ja valvontavirasto (LVV) sekä elinvoimakeskukset aloittavat toimintansa. Uusissa virastoissa on tarpeen kartoittaa jäsenyyksiä erilaisissa verkostoissa, joista yksi on KISON toimeenpanoverkosto. Sovittiin, että ympäristöministeriö lähettää KISON toimeenpanoverkoston nimeämispyyntöä LVV:hen ja elinvoimakeskuksille.

5. Ajankohtaista Göteborgin pöytäkirjan (GP) päivityksestä

Katja Ohtonen ja Mikko Savolahti pitivät tilannekatsauksen GP:n päivityksestä. Esitys on Tiimerin kokousaineistoissa.

GP:n päivitys alkoi virallisesti vuoden 2023 lopussa. Tavoitteena on saada päivitys valmiiksi vuoden 2026 lopussa. Näillä näkymin vaikuttaa kuitenkin siltä, että päivitys tulee viivästymään.

Keskustelussa on mm. yhteinen terveyshaittojen vähentämistavoite UNECE-alueelle esimerkiksi niin, että terveysvaikutuksia pyritään vähentämään 50 % vuosien 2015-2040 välillä. Tavoite pyritään saavuttamaan olemassa olevan lainsäädännön (CLE) mukaisin toimin sekä lisätoimin (MTFR ja LOW). Terveystavoite linkittyisi pääosin pienhiukkasten terveysvaikutuksiin. Otsoni käsitellään tavoitteen ulkopuolisena kysymyksenä. Terveystavoitteen lisäksi tehdään pohjatyötä luontotavoitteen asettamista varten. Tältä osin mallinnuksesta on esitelty alustavia tuloksia. Mahdollinen tavoitteenasettelu linkittyy vahvasti reaktiivisten typpiyhdisteiden päästöjen vaikutusten pienentämiseen.

Ympäristöministeriö on käynnistänyt vaikutustenarviointihankkeen Syken kanssa. Hankkeessa tarkastellaan ehdotettuja muutoksia ja muutosten vaikutuksia Suomessa.

GP sisältää tällä hetkellä 1990-luvun jälkipuoliskolta peräisin olevan ns. teknisen liitteen ammoniakkipäästöjen vähentämistä koskevista teknisistä toimista. Liitteen päivitys on käynnissä. Luonnosversio tulee käsiteltäväksi alkuvuodesta 2026. Joulukuussa 2025 pyritään aloittamaan keskustelut mahdollisista tulevista ammoniakin päästökatoista toteutettujen mallinnusten perusteella. EU:n osalta mallinnuksen lähtötiedot perustuvat CAPRI-malliin sekä konsultaatioihin jäsenmaiden kanssa. Tavoitteiden osalta EU suhtautuu alustavan positiivisesti uusien tavoitteiden asettamiseen, koska EU:lla on jo ammoniakin päästökätköt vuodelle 2030, mutta keskustelut ovat vielä alkuvaiheessa.

Kokouksessa keskusteltiin mm. seuraavista asioista:

- Yleisesti terveyshaittojen laskennassa on vaihtelevasti käytetty kahta eri menetelmään pienten pitoisuuksien huomioinnossa: joko WHO:n ohjeiston alittavat pitoisuudet on leikattu kokonaan pois terveyshaittalaskennasta tai myös niille on laskettu terveyshaittoja. Kumpaa tapaa GP:n päivitykseen liittyvissä mallinuksissa käytetään, jäi kokouksessa vahvistamatta.
- Metaani on vahvasti mukana ilmastopuolella. GP:n päivitykseen liittyvissä keskusteluissa on tämä tiedostettu, ja viesti osapuolilta on koko ajan ollut, että päällekkäisiä metaanivelvoitteita ei tule luoda.

6. Päästökattodirektiivin (NECD) arviointi valmistui

Katja Ohtosen esitys, jossa on hyödynnetty komission dioja, on Tiimerin kokousaineistoissa.

NECD:n arviointi julkistettiin 1.12.2025. Arviointi on saatavilla ([linkki](#)). Valmistumisesta on laadittu lehdistötiedote ([linkki](#)). Arviointia esiteltiin Clean Air Forumissa 2.12.2025, jäsenmaiden asiantuntijaverkoston kokouksessa 3.12.2025 ja Neuvoston ympäristötyöryhmän kokouksessa 4.12.2025.

Direktiiviä arvioitiin viiden arviointikriteerin perusteella: vaikuttavuus, tehokkuus, merkityksellisyys (relevanttius), johdonmukaisuus (koherenssi) ja EU-tason lisäarvo. Lisäksi arvioitiin yksinkertaistamisen ja kustannusten alentamisen mahdollisuuksia.

Yleisesti direktiivi on saavuttanut hyvät puoliväliarvioinnin tulokset. EU:n puhtaan ilman politiikka on tuottanut hyviä tuloksia, mutta lisätoimia tarvitaan. Tärkeimpien ilmansaasteiden päästöt ovat vähentyneet samanaikaisesti kun EU:n talous on kasvanut, mikä osoittaa talouskasvun irtikytkentymistä ilmansaastepäästöistä. Esimerkiksi rikkidioksidin päästöt ovat vähentyneet 85 % vuodesta 2005, kun taas ammoniakin vähennys on ollut maltillisempaa, noin 17 %. Vuoteen 2023

mennessä jäsenmaat täyttivät yli 90 % päästövähennysvelvoitteistaan. Hyvä uutinen on, että 19 maata on saavuttanut kaikki direktiivin mukaiset päästövähennysvelvoitteet. Kuitenkin kahdeksan jäsenvaltiota ei ole saavuttanut päästövähennysvelvoitteitaan, ja tätä useamman jäsenmaan kohdalla vuoden 2030 velvoitteet jäänevät saavuttavatta. Työtä päästöjen vähentämiseksi tulee siis määrätietoisesti jatkaa.

EU-alueella noin 95 % kaupunkilaisista altistuu edelleen WHO:n suosituksia korkeammille ilmansaasteiden pitoisuuksille, ja pienhiukkaset aiheuttivat vuonna 2023 noin 182 000 ennenaikaista kuolemaa.

NECD:n lisäarvoa nähdään mm. näissä:

- Ilmanlaatudirektiivi asettaa velvoitteen ilmanlaadulle paikallisesti. NECD täydentää tätä kansallisella lähestymistavalla ja vähentää ilmansaasteiden taustapitoisuuksia.
- Sektorilainsäädäntö vähentää päästölähteiden yksikköpäästöjä, mutta se ei vaikuta päästölähteiden määrään. NECD täydentää siis sektorilainsäädäntöä vaikuttamalla kumulatiivisiin päästöihin kaikista päästölähteistä.

Viimeisimmät inventaariotulokset ovat vuodelta 2023 eli osin NECD:n tulokset näkyvät viiveellä ja hitaasti. Jäsenmaiden välinen tiedonvaihto parhaista käytännöistä nähdään tärkeäksi. EU-tasolla tarvitaan edelleen toimia pienpolton päästöjen vähentämiseksi (pienpolttolaitteiden ekosuunnittelu).

Yksinkertaistamista voidaan tehdä lyhyellä ja keskipitkällä aikavälillä mm. näissä: PaM-työkalu, ekosysteemiseuranta ja NAPCP:n raportointilomake.

7. Nostoja Clean Air Forumista ja NECD:n asiantuntijaryhmän kokouksesta

Katja Ohtosen esitys on Tiimerin kokousaineistoissa.

Sekä Clean Air Forumissa että NECD:n asiantuntijaryhmän kokouksessa komission edustajat kertoivat, että komission suunnitelmissa ei ole uudistaa NECD:ä lähiaikoina ("Not immediately"). Perusteluita:

- Kaikki jäsenvaltiot eivät ole vielä saavuttaneet päästövähennysvelvoitteita, eli nykyinenkin direktiivi viedä edistää ympäristönsuojelua.
- GP:n päivitys on käynnissä.
- Ammoniakkipäästöjä vähennetään myös CAP:n, teollisuuspäästödirektiivin ja nitraattidirektiivin toimin.
- Ilmanlaatudirektiivi on juuri tiukentunut.

- Kaikki yllä mainittu ei ole vielä realisoitunut, ja tulosten näkyminen vie aikaa.

Clean Air Forum ([linkki](#)) on komission perustama foorumi, joka edistää ilmansuojeluun liittyvän EU-lainsäädännön ja toimintamallien täytäntöönpanoa. Foorumista on säädetty NECD:n 12 artiklassa. Clean Air Forum järjestetään joka toinen vuosi eri puolilla Eurooppaa. Viides Clean Air Forum järjestettiin Bonnissa 1.-2.12.2025 Osallistujia oli satoja eri maista. Tällä kertaa aiheena oli esim. NECD:n arviointi, alueelliset ilmanlaatu-toimet ja vaikuttava viestintä.

NECD:n asiantuntijaryhmän kokouksessa käsiteltiin mm. NECD:n mukaisten ekosysteemiseurojen kehittämistä, päästöinventaarioiden ja -skenaarioiden yhteenvetoja ja arviointeja sekä raportointivelvollisuuksien noudattamista. Kokouksessa myös kuultiin, että viidennen puhtaan ilman katsauksen (Fifth Clean Air Outlook) valmistelu alkaa alkuvuonna 2026.

8. KISO 2030:n toinen päivitys

Katja Ohtosen esitys on Tiimerin kokousaineistoissa.

KISO 2030 julkaistiin maaliskuussa 2019. Ohjelman ensimmäinen päivitys julkaistiin maaliskuussa 2023. NECD:n mukaisesti KISO 2030 on päivitettävä neljän vuoden välein. Seuraavan päivityksen on siis oltava valmis maaliskuussa 2027.

KISON toimeenpanoverkon asettamispäätöksen (11.5.2023, VN/7773/2023-YM-22) mukaan toimeenpanoverkon tehtävänä on suunnitella, tukea, toteuttaa ja seurata kansallisen ilmansuojeluohjelman toimeenpanoa ja laatia tarvittaessa ehdotukset kansallisen ilmansuojeluohjelman päivittämiseksi.

Päätettiin aloittaa KISO 2030:n toisen päivityksen valmistelu.

Valmistelu tehdään saman tyyppisesti kuin neljä vuotta sitten. Päävastuussa valmistelusta on ympäristöministeriö, ja työssä on tiiviisti mukana myös Syke ja Ilmatieteen laitos. Toimeenpanoverkon ja teemaryhmien panosta tarvitaan mm. tiedonkeruussa ja kommentointikierroksilla. Valmistelun aikataulu:

- Tiedonkeruu ja kirjoittaminen 3-6/2026
- Ensimmäinen luonnos kommentoitavana KISO-verkostossa 9/2026
- Lausuntopyyntö sidosryhmille ja yleisölle sekä lehtikuulutus 11/2026
- Toimeenpanoverkko hyväksyy luonnoksen 1/2027
- Käsittely valtioneuvoston yleisistunnossa 3/2027
- Käännös ruotsiksi ja englanniksi sekä taittotyöt 3-5/2027

- Julkaisujen ja Common Format -lomakkeiden toimittaminen komissiolle viimeistään 5/2027.

9. Vuoden 2030 päästöinventaarion ammoniakkipäästöjen jousto vuosille 2020 ja 2021

Viime kokouksessa esillä ollut Suomen joustohakemus vuosien 2020 ja 2021 ammoniakkipäästöille on hyväksytty asiantuntijatarkastuksissa. Asia käsitellään vielä Kaukokulkeutumisopimuksen Executive Bodyn kokouksessa viikolla 50 (2025).

10. KISO 2030:n seurantatietojen kerääminen

Vuoden 2025 seurantatietoja pyydetään täyttämään Tiimerin seurantataulukkoon (Tiimeri-tila KISO_2030 > Yhteiset > Seuranta). Toteumatietoja voi kirjoittaa suoraan taulukkoon tai tiedot voi lähettää sähköpostilla Katja Ohtoselle. Määräaika tietojen toimittamiselle on 15.1.2026.

11. Nostoja KEITO-vaikutusarviosta ilmansuojelun kannalta

VTT:n raportti "Kansallisen energia- ja ilmastopolitiikan uudet toimet ja skenaariot (KEITO) – keskipitkän aikavälin vaikutusarviot" on valmistunut ([linkki](#), [pdf](#)). Mikko Savolahti esitteli nostoja KEITO-vaikutusarvioista ilmansuojelun kannalta. Esitys on Tiimerin kokousaineistossa.

Ilmanlaatua koskevan vaikutusarvion mukaan pienhiukkaset ovat terveydelle haitallisin ilmansaaste. Valtaosa altistumisesta on seurausta kaukokulkeutuneista päästöistä. Kotimaisten päästöjen osuus on arviolta 35 %. Kotimaisista päästöistä ilmanlaatuun vaikuttavat lähinnä puun pienpoltto, liikenne (mukaan lukien katupöly), energiantuotanto ja erilaisissa mekaanisissa prosesseissa muodostuvat pölypäästöt (esim. rakennustyömaat). Energiastrategioilla on melko vähäinen vaikutus tärkeimpiin ilmansaastepäästösektoreihin.

Puun pienpolton päästöt tulevaisuudessa on arvioitu entistä alemmaksi, koska on tullut uutta mittaustietoa esimerkiksi kiukaiden päästötasoista. Päästöihin vaikuttaa etenkin lainekannan kehitys ja lämmitystarpeen muuttuminen rakennusten energiatehokkuuden paranemisen myötä. Puulämmityksen suosioon vaikuttaa moni tekijä, kuten huoltovarmuus ja sähkön hinta.

Katupölyn päästöt seuraavat arvioissa ennustetta liikennemäärien muuttumisesta. Myös esimerkiksi sähköautojen määrä voi vaikuttaa päästöihin, mutta on vaikeaa arvioida, miten. Nastarenkaiden osuus on merkittävä tekijä, mutta skenaarioissa ei ole oletettu siihen muutosta.

Kokouksessa keskusteltiin mm. seuraavista asioista:

- Onko keinoja, jolla kiuaskannan uusiutumista voisi nopeuttaa? Todettiin, että vuonna 2025 valmistuneen selvityksen ([linkki](#)) mukaan tulisijojen uusimishalukkuuteen vaikuttaa lähinnä tulisijan jäljellä oleva käyttöikä.
- ELY-keskuksissa on pyritty kehittämään ympäristövaikutusten arviointeja siihen suuntaan, että vain merkittäviä ympäristövaikutuksia arvioitaisiin. Saako KEITO-raportista lisätietoa siitä, millaisilla hankkeilla on merkittäviä ilmanlaatuvaikutuksia? Esimerkiksi datakeskuksilla voi olla paikallisesti merkittävä vaikutus ilmanlaatuun, sillä niissä on yleensä useita varavoimakoneita, joita käytettäessä muodostuu pakokaasupäästöjä. Kaivosten ilmanlaatuvaikutuksen vaihtelevat merkittävästi riippuen tilanteesta. Kaivosten BREF on parhaillaan uusittavana. On mielenkiintoista nähdä, mitä siellä valitaan avainindikaattoreiksi.

12. Muut asiat

Puhtaan ilman päivän (7.9.) aatonaattona 5.9.2025 julkaistiin YM:n Näkökulmat-kolumnisarjassa maatalousteemaryhmän kirjoittama kolumni ”Maatalouden ammoniakkipäästöjen vähentäminen ja ristikkäisten ympäristövaikutusten haasteet” ([linkki](#)).

Neljänä peräkkäisenä puhtaan ilman päivänä on nyt julkaistu kolumni kunkin neljän teemaryhmän kirjoittamana. Syyskuussa 2026 puhtaan ilman päivänä voisi olla aika kertoa kokonaisuudesta eli KISON toimeenpanosta. Myös ajankohtaisesta KISON päivittämisestä voisi kertoa.

Antti Wemberg kertoi ilmanlaatudirektiivin toimeenpanon kansallisesta säädöshankkeesta. Esitys on Tiimerin kokousaineistoissa. Säädöshankkeessa kirjoitetaan parhaillaan pykälien ja perustelujen luonnoksia. Ilmanlaatudirektiivistä johtuvien muutosten lisäksi samalla valmistellaan parannuksia nykyisiin pykäliin mm. täsmentämällä vastuukysymyksiä. Säädöshankkeen vaikutusarvio on käynnissä. Lausuntokierros on tarkoitus toteuttaa vuoden 2026 alkupuolella. Mm. raja-arvojen tiukkenemista koskevan tiedon levittämiseksi ympäristöministeriö lähetti tiedotekirjeen kaikkiin kuntiin ympäristönsuojeluviranomaisille ja tienpidolle.

13. Seuraava kokous

Toimeenpanoverkko kokoontuu yleensä kahdesti vuodessa. Seuraava kokous ehdotetaan pidettävän toukokuussa tai syyskuussa 2026. Ajankohta selvitetään erillisellä kyselyllä.

Seuraavan kokouksen aiheina alustavasti ainakin:

- KISO 2030:n toisen päivityksen valmistelun tilanne
- Ajankohtaista Göteborgin pöytäkirjan päivityksestä

Seuraava kokous ehdotetaan pidettävän lähtökohtaisesti läsnäkokouksena, johon mahdollistetaan myös etäosallistuminen (Teams).

14. Kokouksen päättäminen

Tia Laine-Ylijoki-Laakso päätti kokouksen klo 13.45.

Tia Laine-Ylijoki-Laakso
Lainsäädäntöneuvos
Toimeenpanoverkon puheenjohtaja

Katja Ohtonen
Erityisasiantuntija
Toimeenpanoverkon asiantuntijasihteeri

Aineistot Kokousaineistot Tiimerissä ovat Tiimerissä (Toimeenpanoverkko > Kokousaineistot, [linkki](#))

Jakelu Läsnä olleet
Poissa olleet toimeenpanoverkon jäsenet

- Mikko Paunio, Sosiaali- ja terveysministeriö
- Katriina Kyllönen, Ilmatieteen laitos
- Heidi Lettojärvi, Energiateollisuus ry
- Mia Westman, Ålands landskapsregering